

20. Kaupunginkirjasto

Kaupunginkirjaston johtokunnan kertomus¹⁾ v:lta 1943 oli seuraavan sisältöinen:

Johtokunta. Johtokuntaan kuuluivat filosofiantohtori A. H. Bergholm puheenjohtajana, levikkipäällikkö V. Aronen varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä filosofianlensiaatti R. Meinander, rouva E. Peräläinen ja valtionsyyttäjä A. Planting. Kaupunginhallituksen edustajana kirjaston johtokunnassa oli sosiaalijohtaja J. W. Keto. Johtokunta kokoontui kertomusvuonna 7 kertaa.

Henkilökunta. Kirjastoapulainen, filosofianmaisteri S. Groundstroem sai pyynnöstä eron virastaan toukokuun 1 p:stä lukien. Virkaikälain perusteella erosivat viroistaan amanuenssi F. Vikman kesäkuun 1 p:stä ja amanuenssi V. Dahlberg heinäkuun 1 p:stä lukien. Johtokunta nimitti kesäkuun 16 p:nä avoinna olleeseen kirjastoapulaisenvirkaan ylioppilas S. Korpi-Anttilan. Kaupunginvaltuuston syyskuun 29 p:nä tekemällä päätöksellä perustettuun 5 uuteen kirjastoapulaisenvirkaan johtokunta nimitti joulukuun 7 p:nä filosofianmaisterit E. Aaltosen, V. Koposen, E. Langin ja E. Seppäsen sekä ylioppilas A. Hormion.

Sairaslomaa myönnettiin 43 virkailijalle 85 eri tapauksessa yhteensä 4 516 työtuntia. V. 1942 vastaavat luvut olivat 37, 62 ja 3 639.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa aikuisten lainausosastot olivat avoinna klo 10—20 ja lasten osastot klo 12—20. Sunnuntaisin lainausosastot olivat avoinna klo 16—19. Opintosali ja lukusalit olivat avoinna arkipäivisin ja sunnuntaisin klo 10—22. Pyhä- ja juhlapäivinä kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaipäivänä lukusalit klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä kiinni, muina pyhinä niinkuin sunnuntaisin. Töölön, Vallilan ja Eteläisen haarakirjastojen lainausosastot olivat avoinna klo 15—20 sekä Käpylän ja Pasilan klo 17—20.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1943 ja 1942 oli seuraava:

	1943		1942	
	Kaikkiaan	Keskimäärin lainauspäivää kohden	Kaikkiaan	Keskimäärin lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	406 203	1 191	422 478	1 235
Kallion haarakirjasto	237 960	698	237 888	696
Töölön »	50 553	149	66 485	195
Vallilan »	62 995	185	58 901	173
Käpylän »	24 796	73	27 095	79
Pasilan »	12 107	35	11 681	34
Eteläinen »	24 753	73	22 037	65
Yhteensä	819 367	2 404	846 565	2 477

Lainauspäivien lukumäärä oli pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa 341, Töölön haarakirjastossa 338, Vallilan ja Käpylän haarakirjastoissa 340, Pasilan haarakirjastossa 342 ja Eteläisessä haarakirjastossa 339.

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 4 110 oltuaan v. 1942 4 309.

Aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen kirjalainojen välinen suhde käy ilmi seuraavasta taulukosta:

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1944/45.

	Aikuisten kirjalainat		Lasten ja nuorison kirjalainat		Kirjalainat kaikkiaan
	Luku	%	Luku	%	
Pääkirjasto	329 440	81.1	76 763	18.9	406 203
Kallion haarakirjasto	153 882	64.7	84 078	35.3	237 960
Töölön »	34 196	67.6	16 357	32.4	50 553
Vallilan »	34 510	54.8	28 485	45.2	62 995
Käpylän »	12 468	50.3	12 328	49.7	24 796
Pasilan »	5 903	48.8	6 204	51.2	12 107
Eteläinen »	12 299	49.7	12 454	50.3	24 753
Yhteensä	582 698	71.1	236 669	28.9	819 367

V. 1942 lainattiin aikuisille 601 545 nidosta eli 71.1 % ja lapsille ja nuorisolle 245 020 nidosta eli 28.9 %.

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

	Aikuisten kirjalainat				Lasten ja nuorison kirjalainat				Kirjalainat kaikkiaan			
	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Kertomakirjallisuus		Tietokirjallisuus		Kauno- ja kertomakirjallisuus		Tietokirjallisuus	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	203 287	61.7	126 153	38.3	53 633	69.9	23 130	30.1	256 920	63.2	149 283	36.8
Kallion haarakirjasto	109 665	71.3	44 217	28.7	61 751	73.4	22 327	26.6	171 416	72.0	66 544	28.0
Töölön »	24 593	71.9	9 603	28.1	12 036	73.6	4 321	26.4	36 629	72.5	13 924	27.5
Vallilan »	25 255	73.2	9 255	26.8	21 745	76.3	6 740	23.7	47 000	74.6	15 995	25.4
Käpylän »	8 850	71.0	3 618	29.0	9 745	79.0	2 583	21.0	18 595	75.0	6 201	25.0
Pasilan »	3 760	63.7	2 143	36.3	4 297	69.3	1 907	30.7	8 057	66.5	4 050	33.5
Eteläinen »	7 678	62.4	4 621	37.6	8 791	70.6	3 663	29.4	16 469	66.5	8 284	33.5
Yhteensä	383 088	65.7	199 610	34.3	171 998	72.7	64 671	27.3	555 086	67.7	264 281	32.3

V. 1942 lainattiin kaikkiaan 586 692 nidosta eli 69.3 % kaunokirjallisuutta sekä 259 873 eli 30.7 % tietokirjallisuutta. Lainatun kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde muuttui siten kertomusvuonna jonkin verran jälkimmäisen eduksi. Kun otetaan huomioon, että romaani luetaan muutamassa päivässä, kun sen sijaan tietokirjan lukemiseen menee viikkoja ja sitä luetaan kertaillenkin, ei tämä prosenttiluku tietenkään ilmaise tieto- ja kaunokirjallisuuden harrastuksen välistä todellista suhdetta.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	
Pääkirjasto	244 231	60.1	141 955	35.0	20 017	4.9	406 203
Kallion haarakirjasto	214 867	90.3	22 853	9.6	240	0.1	237 960
Töölön »	32 972	65.2	17 530	34.7	51	0.1	50 553
Vallilan »	53 937	85.6	8 924	14.2	134	0.2	62 995
Käpylän »	21 019	84.8	3 777	15.2	—	—	24 796
Pasilan »	10 288	85.0	1 819	15.0	—	—	12 107
Eteläinen »	18 302	73.9	6 451	26.1	—	—	24 753
Yhteensä	595 616	72.7	203 309	24.8	20 442	2.5	819 367

Kaikilta lainausosastoilta lainattiin v. 1942 suomenkielistä kirjallisuutta 614 304 nidosta eli 72.6 %, skandinaavista kirjallisuutta 210 642 nidosta eli 24.9 % ja muunkielistä kirjallisuutta 21 619 nidosta eli 2.5 %.

Kirjavaraston eri kirjallisuusluokista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Kirjallisuusluokka	Pää- kirjasto	Kallion	Töölön	Vallilan	Käpy- län	Pasilan	Eteläi- nen	Kirja- lainat kaikkiaan	%
		haarakirjasto							
000. Ensyklopedia	7 487	5 357	960	1 313	430	662	879	17 088	2.1
100. Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede ..	10 197	2 400	652	542	129	32	181	14 133	1.7
200. Uskonnot, mytologia	5 180	1 169	199	216	47	33	136	6 980	0.9
300. Yhteiskuntatieto	11 620	4 029	1 519	1 796	690	482	747	20 883	2.6
400. Maantiede, matkat, kansatiede	22 456	12 713	2 389	2 699	1 330	742	1 390	43 719	5.3
500. Matematiikka, luonnontieteet	13 350	5 878	1 130	1 259	508	336	495	22 956	2.8
600. Lääketiede, tekniikka, talous	16 064	6 894	1 001	1 322	674	228	647	26 830	3.3
700. Taide, liikuntakasvatus	11 234	5 212	1 131	1 212	428	232	577	20 026	2.4
800. Kirjallisuuden historia, kielitiede ..	14 450	4 768	1 017	867	354	188	351	21 995	2.7
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	37 245	18 124	3 926	4 769	1 611	1 115	2 881	69 671	8.5
0—9. Kaunokirjallisuus	256 920	171 416	36 629	47 000	18 595	8 057	16 469	555 086	67.7
Yhteensä	406 203	237 960	50 553	62 995	24 796	12 107	24 753	819 367	100.0

Lainaaajat. Kotilainoja sai kaikkiaan 41 763 henkilöä, joista 8 214 oli uusia lainaajia. Seuraavassa taulukossa on lainaajia koskevia tietoja:

	Aikuiset					Lapset ja nuoriso					Kaiken kaikkiaan
	Miehiä	%	Naisia	%	Yh- teensä	Poikia	%	Tyttö- jä	%	Yh- teensä	
	<i>Lainaaajia, joiden äidinkieli oli suomi</i>										
Pääkirjasto	4 289	36.3	7 533	63.7	11 822	1 262	61.0	808	39.0	2 070	13 892
Kallion haarakirjasto	2 850	36.3	5 010	63.7	7 860	1 380	58.6	973	41.4	2 353	10 213
Töölön »	344	33.0	698	67.0	1 042	362	61.8	224	38.2	586	1 628
Vallilan »	540	38.8	852	61.2	1 392	403	53.9	345	46.1	748	2 140
Käpylän »	333	40.4	491	59.6	824	285	53.7	246	46.3	531	1 355
Pasilan »	81	37.2	137	62.8	218	66	46.2	77	53.8	143	361
Eteläinen »	156	33.5	309	66.5	465	130	56.0	102	44.0	232	697
Yhteensä	8 593	36.4	15 030	63.6	23 623	3 888	58.4	2 775	41.6	6 663	30 286
<i>Lainaaajia, joiden äidinkieli oli ruotsi</i>											
Pääkirjasto	2 912	38.6	4 626	61.4	7 538	643	57.8	470	42.2	1 113	8 651
Kallion haarakirjasto	276	41.6	387	58.4	663	87	54.0	74	46.0	161	824
Töölön »	202	35.8	362	64.2	564	172	52.1	158	47.9	330	894
Vallilan »	73	34.0	142	66.0	215	69	54.3	58	45.7	127	342
Käpylän »	69	35.0	128	65.0	197	27	49.1	28	50.9	55	252
Pasilan »	15	38.5	24	61.5	39	11	57.9	8	42.1	19	58
Eteläinen »	59	34.7	111	65.3	170	39	44.8	48	55.2	87	257
Yhteensä	3 606	38.4	5 780	61.6	9 386	1 048	55.4	844	44.6	1 892	11 278
<i>Lainaaajia, joiden äidinkieli oli jokin muu kieli</i>											
Pääkirjasto	107	55.4	86	44.6	193	1	16.7	5	83.3	6	199
<i>Lainaaajia kaikkiaan</i>											
Pääkirjasto	7 308	37.4	12 245	62.6	19 553	1 906	59.8	1 283	40.2	3 189	22 742
Kallion haarakirjasto	3 126	36.7	5 397	63.3	8 523	1 467	58.4	1 047	41.6	2 514	11 037
Töölön »	546	34.0	1 060	66.0	1 606	534	58.3	382	41.7	916	2 522
Vallilan »	613	38.1	994	61.9	1 607	472	53.9	403	46.1	875	2 482
Käpylän »	402	39.4	619	60.6	1 021	312	53.2	274	46.8	586	1 607
Pasilan »	96	37.4	161	62.6	257	77	47.5	85	52.5	162	419
Eteläinen »	215	33.9	420	66.1	635	169	53.0	150	47.0	319	954
Kaikkiaan	12 306	37.1	20 896	62.9	33 202	4 937	57.7	3 624	42.3	8 561	41 763

V. 1942 oli lainaajien lukumäärä 42 888, joista 30 769:llä eli 71.7 %:lla oli äidinkielenä suomi, 11 873:lla eli 27.7 %:lla ruotsi ja 246:lla eli 0.6 %:lla jokin muu kieli. Vastaavat kertomusvuotta koskevat prosenttiluvut ovat 72.5, 27.0 ja 0.5. Suomenkielisten lainaajien lukumäärä lisääntyi siis 0.8 % ruotsinkielisten vähentyessä 0.7 %. Aikuisten ja nuorten lainaajien suhdeluku muuttui aikuisten eduksi; aikuisten prosenttiluku oli 79.5 (78.9 v. 1942) ja nuorten 20.5 (21.1 v. 1942). Miesten ja naisten lukumäärää osoittavat prosenttiluvut olivat edellisten 37.1 (38.9 v. 1942) ja jälkimmäisten 62.9 (61.1 v. 1942). Nuorista lainaajista oli 57.7 % (57.6 % v. 1942) poikia ja 42.3 % (42.4 % v. 1942) tyttöjä.

Lukusalit. Pääkirjaston opintosali, yleinen lukusali, sanomalehtisali ja lasten lukusali olivat avoinna 361 päivänä. Kallion haarakirjastossa oli aikuisten lukusali, sanomalehtisali ja lasten lukusali avoinna 361 päivänä. Töölön haarakirjastossa oli sanomalehtisali avoinna 361 päivänä ja lasten lukusali 360 päivänä. Vastaavat aukiolopäivät olivat Vallilassa 360 ja 359, Käpylässä 361 ja 360, Pasilassa 361 ja 360 ja Eteläisessä haarakirjastossa 361 ja 356.

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1943 ja v. 1942 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

	Opintosali		Aikuisten lukusalit		Sanomalehtisalit		Lasten lukusalit		Käyntejä kaikkiaan	
	1943	1942	1943	1942	1943	1942	1943	1942	1943	1942
Pääkirjasto	29 013	21 603	35 388	29 172	122 275	150 756	36 148	43 262	222 824	244 793
Haarakirjastot:										
Kallion »	—	—	18 227	17 755	122 914	129 116	61 750	54 851	202 891	201 722
Töölön »	—	—	—	—	31 171	33 073	12 934	13 079	44 105	46 152
Vallilan »	—	—	—	—	131 132	116 055	24 790	24 204	155 922	140 259
Käpylän »	—	—	—	—	113 986	105 797	11 850	6 634	125 836	112 431
Pasilan »	—	—	—	—	11 092	9 709	5 797	5 331	16 889	15 040
Eteläinen »	—	—	—	—	53 385	53 146	1 858	1 877	55 243	55 023
Yhteensä	29 013	21 603	53 615	46 927	585 955	597 652	155 127	149 238	823 710	815 420

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli seuraava:

	1943	1942
Pääkirjasto	618	684
Kallion haarakirjasto	562	564
Töölön »	122	129
Vallilan »	434	392
Käpylän »	349	314
Pasilan »	47	42
Eteläinen »	153	153
Yhteensä	2 285	2 278

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli lukusaleissa yleisön käytettävänä seuraava määrä:

	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	270	304	72	93
Kallion haarakirjasto	211	238	33	54
Töölön »	75	76	26	30
Vallilan »	87	88	24	37
Käpylän »	58	58	20	24
Pasilan »	55	55	20	20
Eteläinen »	56	57	17	32

Kirjavarasto. Kirjaston luetteloista poistettiin 8 448 loppuunkulunutta nidosta, joista 5 844 oli kuulunut pääkirjastoon, 726 Kallion haarakirjastoon, 1 811 Töölön haarakirjastoon, 30 Vallilan haarakirjastoon, 6 Käpylän haarakirjastoon ja 31 Pasilan haarakirjastoon.

Kirjastoon luettelointiin ja hankittiin 13 860 uutta nidosta. Luettelointi kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 282 136 nidosta ja vuoden lopussa 287 548 nidosta. Viimeksi mainituista oli 159 412 eli 55.4 % suomenkielistä, 115 652 eli 40.2 % skandinaavista ja 12 484 eli 4.4 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

	Nidoksia	%
000. Ensyklopedia	1 540	0.5
100. Filosofia, kulttuurihistoria, kasvatustiede	1 174	0.4
200. Uskonnot, mytologia	1 220	0.4
300. Yhteiskuntatieto	3 035	1.1
400. Maantiede, matkat, kansatiede	1 517	0.5
500. Matematiikka, luonnontieteet	1 231	0.4
600. Lääketiede, tekniikka, talous	2 766	1.0
700. Taide, liikuntakasvatus	1 604	0.6
800. Kirjallisuuden historia, kielitiede	1 553	0.5
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	3 406	1.2
0—9. Kaunokirjallisuus	17 744	6.2
I. Uskonnot	8 984	3.1
II. Historia, arkeologia ja elämäkerrat	26 179	9.1
III. Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset ...	14 621	5.1
IV. Romaanit, kertomukset ja sadut	89 189	31.0
V. Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuuden historia ja taide	29 179	10.2
VI. Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	15 471	5.4
VII. Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	16 712	5.8
VIII. Kielitiede	4 137	1.4
IX. Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	16 033	5.6
X. Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aika- kaus- ja sanomalehdet y.m.)	30 253	10.5
Yhteensä	287 548	100.0

Pääkirjaston ja haarakirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

	1943		1942	
	Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto	158 850	55.2	157 554	55.8
Kallion haarakirjasto	68 726	23.9	66 231	23.5
Töölön »	20 198	7.0	21 092	7.5
Vallilan »	17 963	6.3	17 163	6.1
Käpylän »	10 008	3.5	9 452	3.3
Pasilan »	5 452	1.9	6 087	2.2
Eteläinen »	6 351	2.2	4 557	1.6
Yhteensä	287 548	100.0	282 136	100.0

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 7 162 080 mk:ksi ja vuoden päättyessä 7 271 850 mk:ksi.

Kirjalahjat. Kertomusvuonna merkittiin kirjalahjoituksia seuraavilta henkilöiltä ja laitoksilta: Ab. John Stenberg oy., rouva E. von Frenckell, näyttelijätär H. Hagelstam, Helsingin historyyhdistys, professori E. Kaila, insinööri Leino, lakitieteentohtori W. A. Palme, herra R. Pitkänen, Polttoturvetoimikunta, rouva O. Reisberg, rouva L. Snellman, filosofianmaisteri O. R. Stenberg, Suomen keskuskauppakamari, Suomen matkat, Suomen pankki, Suomen paperitehtaitten yhdistys, Suomen puuhiomoyhdistys, Svenska litteratursällskapet i Finland, Ukrainan tiedoitustoimisto, Unkarin lähetystö, neiti I. Wallenius, arkkitehti N. Wasastjerna, herra R. Weiss, tekniikko E. Wikström ja Kirjoja sokeille niminen yhdistys.

Tulot. Kirjaston tulot olivat 209 389: 35 mk oltuaan v. 1942 161 200: 45 mk.

Pääkirjaston ja haarakirjastojen v:n 1943 tulojen jakautuminen selviää seuraavasta taulukosta:

	Pää- kirjasto		Kallion	Töölön	Vallilan	Käpylän	Pasilan	Eteläi- nen	Yhteensä							
			haarakirjasto													
			Markkaa ja penniä													
<i>Kuukausi</i>																
Tammikuu	15 633	50	4 299	35	537	—	805	—	375	—	281	—	246	—	22 176	85
Helmikuu	8 282	—	2 712	50	417	50	553	50	203	—	246	—	373	50	12 788	—
Maaliskuu	12 797	25	4 781	50	460	—	749	—	271	50	267	50	411	75	19 738	50
Huhtikuu	10 417	—	2 944	50	489	50	533	—	181	50	242	—	649	50	15 457	—
Toukokuu	13 531	—	3 701	50	1 184	—	934	—	333	50	264	50	1 294	—	21 242	50
Kesäkuu	9 745	—	3 276	50	643	50	820	—	275	50	239	—	1 102	—	16 101	50
Heinäkuu	9 531	50	3 063	75	745	—	718	50	358	50	264	—	316	—	14 997	25
Elokuu	9 494	50	3 039	50	835	50	1 014	50	285	50	285	—	2 213	25	17 167	75
Syyskuu	9 410	—	3 232	—	904	—	670	50	251	50	250	50	1 255	50	15 974	—
Lokakuu	9 658	—	3 222	50	831	50	735	50	351	50	250	50	1 190	50	16 240	—
Marraskuu	10 495	—	2 954	—	836	—	730	50	312	50	253	—	1 228	50	16 809	50
Joulukuu	12 574	50	3 844	50	1 130	50	1 014	50	428	50	304	—	1 400	—	20 696	50
Yhteensä	131 569	25	41 072	10	9 014	—	9 278	50	3 628	—	3 147	—	11 680	50	209 389	35
<i>Tuloerä</i>																
Sakkoja	121 278	50	37 857	50	8 649	50	8 267	50	3 261	50	883	50	3 676	—	183 874	—
Sekalaisia tuloja	6 297	75	2 844	60	364	50	1 011	—	316	50	2 263	50	8 004	50	21 102	35
Eräntyneitä vakuuk- sia	3 993	—	370	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	4 413	—
Yhteensä	131 569	25	41 072	10	9 014	—	9 278	50	3 628	—	3 147	—	11 680	50	209 389	35

Kadonneitten ja vahingoittuneiden kirjojen korvausrahoja kertyi 3 488: 45 mk.

Menot ¹⁾ ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu kirjastolle myön-
netyt lisämäärärahat:

	Määräraha, mk	Menot, mk
Palkat, palkkiot ja sairasapu	4 256 786: 35	4 256 343: 25
Vuokrat	609 378: —	609 378: —
Lämpö	²⁾ 206 860: 20	166 675: 20
Valaistus	109 749: 80	109 344: 85
Siivous	25 800: —	25 760: 05
Vedenkulutus	2 644: —	2 146: 40
Puhtaanapito	15 657: —	10 434: —
Kalusto	40 000: —	39 950: 75
Sidonta ja painatuskulut	533 000: —	³⁾ 532 998: —
Tarverahat	23 000: —	22 986: 15
Kirjallisuus	900 119: 45	899 986: 20
Yhteensä	6 722 994: 80	6 676 002: 85

Kaupungin avustamat yhdistykset. Kaupunginhallitukselta avustusta saaneiden Kirjoja sokeille ja Brage nimisten yhdistysten sekä Suomen työväen arkiston ja Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin apurahojen käyttö oli kirjaston johtokunnan valvonnan alainen.

Opintokerhotyö. Kirjaston yhteydessä toimiva filosofinen kerho piti vuoden kuluessa yhden yleiskokouksen sekä yhdeksän esitelmällistä psykologista kokousta. Tämän lisäksi kokoontuivat kerhon logistinen, matemaattinen ja psykologinen opintopiiri viikoittain. Elokuussa perustettiin asianharrastajien pyynnöstä lisäksi pienempi matematiikan harjoitusryhmä, jonka toiminta jatkui sitten samoin viikoittain vuoden loppuun. Jäseniä

¹⁾ Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut. — ²⁾ Kaupunginhallitus oikeutti siirtämään lämpötililtä 10 249: 80 mk valaistustilille. —

³⁾ Sidontaan käytettiin 482 399: 10 mk ja painatuksiin 50 598: 90 mk.

kerhoon ilmoittautui tämän vuoden aikana n. 100. Kokouksia pidettiin yhteensä 108. Keskimäärin oli kokouksissa läsnä 11 kerhon jäsentä. Kerhon johtajana toimi edelleen kirjastonjohtaja, filosofiantohtori U. Saarnio.

Filosofisen kirjastokerhon yleiskokouksessa joulukuun 15 p:nä taiteilija E. Seppänen-Kiiskinen selosti Rafaelia ja hänen freskoaan »Ateenan koulu», jonka suurikokoinen jäljennös saman taiteilijan hiilipiirroksena oli saatu kerhohuoneeseen. Filosofianmaisteri H. Kinos esitelmöi aiheesta Tieteen ykseys. Kokouksessa ilmestyi 6:s numero kerhon Symposion-lehteä, joka sisälsi kerholaisten kirjoituksia. Lehden toimittajana oli filosofianmaisteri S.-L. Meri, toimitussihteerinä ylioppilas K. Soura, ja lehden ulkoasusta huolehti taiteilija E. Seppänen-Kiiskinen. Kokouksen puheenjohtajana toimi filosofianmaisteri E. Wirla ja sihteerinä filosofianmaisteri E. Langi.

Psykologisessa opintopiirissä pidettiin seuraavat esitelmät: Tammikuun 28 p:nä filosofianmaisteri S.-L. Meri selosti Rohrerin teosta *Die Vorgänge im Gehirn und das geistige Leben*. Helmikuun 11 p:nä seurasi jatkoa edelliseen esitykseen. Helmikuun 25 p:nä keskusteltiin esitysten perusteella psykofyysillisestä probleemasta. Maaliskuun 11 p:nä filosofianmaisteri S.-L. Meri selosti saman tekijän teosta *Die elektrischen Vorgänge im menschlichen Gehirn*. Huhtikuun 1 p:nä filosofianmaisteri E. Langi esitelmöi aiheesta Piirteitä Spinozasta, Hilaritas-ihmisestä. Huhtikuun 15 p:nä filosofianmaisteri H. Kinos esitelmöi Eettillisistä arvoista ja tarpeista. Toukokuun 6 p:nä keskusteltiin edellisen johdosta. Toukokuun 13 p:nä ylioppilas R. Kauppi esitelmöi Historiatieteestä katsottuna hengen- ja luonnontieteiden välisen eron kannalta. Lokakuun 28 p:nä filosofianmaisteri H. Kinos puhui Niinsanotuista pahoista ihmisistä. Marraskuun 17 p:nä seurasi jatkoa edelliseen. Joulukuun 8 p:nä ylioppilas R. Kauppi esitelmöi Historiallisista joukkoliikkeistä.

Opintopiirien toiminta oli tänä vuonna järjestetty etupäässä keskustelujen muotoon, paitsi matematiikan opintopiirissä, jossa jatkettiin matematiikan ja filosofian yhteisen problematiikan tutkimista käyttäen pohjana P. Myrbergin teosta *Differentiali- ja integraalilaskennan oppikirja*, sekä matematiikan harjoitusryhmässä, jossa tutustuttiin yksityiskohtaisesti ja käytännöllisesti infinitesimaalilaskentaan filosofianmaisteri Kinoksen ja ylioppilas Kaupin opastuksella.